

## RECENZE

## Hajn Petr. Právníkovo mudrování. Praha: Leges, 2025, 232 s.

*Profesor Petr Hajn*, nestor českého práva proti nekalé soutěži a emeritní profesor Právnické fakulty Masarykovy univerzity, vydal u příležitosti svých devadesátých narozenin svou nejnovější knihu *Právníkovo mudrování*. V nakladatelství Leges vyšla tato kniha jako tisící první titul edice Extra a představuje výběr ze zhruba sedmi set fejetonů, které autor v posledních letech publikoval nebo psal „do šuplíku“. Devadesátiny *profesora Hajna* by mohly svádnout k životnímu bilancování, on však místo memoárů přináší čtenáři mozaiku krátkých humoristických fejetonů, v nichž se paragrafy přirozeně protkávají s vtípem, životním nadhledem, sebeironií i kultivovanou literární narážkou. Jednotlivé texty spojuje lehkost, svižné tempo, smysl pro humor, životní nadhled a schopnost propojit právní erudici s běžným životem.

Autor ve svém textu dokáže snadno přecházet z právních otázek, morálních dilemat advokátů či drobných soudních příběhů do hlubokých i odlehčených bonmotů a citátů, a to pokaždé tak, aby se pointa vešla na dvě či tři stránky, což činí text čtenářsky komfortním. Čtenář může otevřít knihu na libovolné straně a během pěti minut – třeba při čekání u lékaře či na soudní jednání – se pobavit a zároveň si odnést nápad, jenž oživí nezáživnou procesní repliku či běžný pracovní den. Čtenář sice listuje krátkými a na první pohled nenápadnými historkami, ale mezi řádky získává užitečné právní poučení. Pokud je čtenářem právník, *profesor Hajn* mu nabízí analogie, které lze bez dalšího využít v právní argumentaci. Čtenářem však může být kdokoli, kdo se rád pobaví i poučí zároveň – ostatně to bylo vždy typické pro profesorovu výuku studentů.

Díke *profesora Hajna* nese znatelnou stopu jeho více než půlstoletí trvajícího pedagogického působení. Jeho jazyk je kultivovaný, čtivý, odborný a přitom lidský, občas lehce archaizující, jak by se od devadesátiletého profesora práva dalo očekávat. Bonmoty činí z *Právníkova mudrování* text, k němuž se čtenář vrací nikoli z povinnosti, nýbrž pro potěšení z mistrně vystavěné věty. Autor čtenáře nezahlučuje zbytečnými popisnými pasážemi, jde přímo k věci, citát vkládá jako úsměvný postřeh a laické rčení převádí do právního poučení. Přitom však nepodceňuje svého čtenáře: očekává, že se dokáže usmát nad latinským úslovím i nad anekdotou z brněnské kavárny. Výsledné vyznění celé knihy je vlídné a moudré, nikoliv však mentorské. Jeho poučení je laskavým popíchnutím provokujícím k dalším úvahám či jen krátkému zamyšlení. Kniha však může běžnému čtenáři sloužit i jen k prostému odreagování – je na každém, co si z textu odnese.

Předložené literární miniatury přináší aktuální inspiraci pro nás všechny v této „elektronické“ době. *Profesor Hajn* varuje s jazykovou lehkostí, elegancí a nadhledem jemu vlastním před odhalováním soukromí na sociálních sítích – poukazuje například na rizikový rub soudobých nástrojů elektronického sdělování: „Ty lidem nabízejí mnoho prospěšného a zároveň je mohou omezit v některých ohledech. Jejich prostřednictvím dokážeme dnes rozsáhle a rychle komunikovat s jinými, stejně jako ti druzí mohou podobně oslovovat nás. Vzrůstá tak ovšem počet těch, jež lze označit za tvory vnějškově řízené. Svůj program si totiž z hlediska časového i obsahového neurčují především sami (jako jedinci vnitřně řízení); bývá jim do značné míry organizován těmi druhými. Stálé a nenasytné hltání informací z mobilních telefonů a mailových sdělení drobí prostor k produktivní práci. Sklon okamžitě

*reagovat na každou novou výzvu pak oslabuje jednu z vlastností úspěšného člověka – totiž schopnost odpovídat na mnohé z přicházejících nabídek slovem „ne“.*<sup>4</sup>

Rozšířená verze knihy (oproti časopiseckým verzím, kde se fejetony objevovaly původně) navíc přidává autorovy komentáře „po letech“. *Profesor Hajn* zpětně vysvětluje, proč se mýlil v odhadování dopadu harmonizačních směrnic či ve vizi elektronické justice. Tato sebekritičnost zvyšuje důvěryhodnost textu a nabízí mladším právníkům lekci, že i velké osobnosti dokážou přiznat vlastní nedokonalost.

Zmíněné aspekty – stylistické mistrovství, etické přesahy, sebekritika a mezioborový dopad – posouvají *Právníkovo mudrování* za hranici běžné odborné literatury, ale i běžné knihy fejetonů. Kniha by se mohla stát novodobým „čítankovým“ titulem právnické publicistiky, k němuž se bude v dalších letech odkazovat při debatách o tom, jak psát právní text tak, aby obstál před právně znalým čtenářem, ale i před čtenářem laikem.

Není proto přehnané uzavřít, že kdo si chce udržet jazykovou kondici a úsměv na tváři, a přitom si připomenout, že právo není ani tak o pravidlech jako o jejich uvádění v život, neměl by *Právníkovo mudrování* minout. Kniha vzdělává, kultivuje, pohladí, vyloudí úsměv na tváři a připomíná, že paragrafy ožívají teprve tam, kde se potkají s lidským příběhem. Právě v tom spočívá jedinečné kouzlo knihy a nepominutelný odkaz *profesora Hajna* právní veřejnosti současné i budoucím generacím...

Dana Ondřejová\*

---

\* Doc. JUDr. Dana Ondřejová, Ph.D., docentka, katedra obchodního práva Právnické fakulty Masarykovy univerzity; advokátka, LEGATO advokátní kancelář, Praha. E-mail: dana.ondrejova@law.muni.cz.